

Podpora resilience rodin odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody

Středočeský kraj / Praha

Hlavní přínos:

- posilování rodičovských kompetencí
- začleňování (integrace) dětí se znevýhodněním do společnosti a zvýšení kvality jejich života i celé jejich rodiny

Mezinárodní vězeňské společenství (MVS),¹ založené v roce 2010, působí celorepublikově a zaměřuje se, mimo jiné, na podporu rodin a dětí osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Má tak za cíl působit preventivně proti rizikům ohrožujícím stabilitu a kvalitu života rodiny a zároveň pomoci udržet, příp. připravit vhodné prostředí pro návrat rodiče z vězení tak, aby byla zachována soudržnost rodin a její společenské funkce.² Projekt „Podpora resilience (odolnosti) rodin odsouzených ve výkonu trestu“ reaguje na aktuální, a přitom nedostatečně naplňované, potřeby rodin a dětí postižených dopady výkonu trestu odnětí svobody u jednoho z rodičů či jiných pečujících osob.³ Přestože je tato skupina dětí (pro vysoké počty odsouzených rodičů) početně nezanedbatelná a vykazuje vysokou míru ohrožení kombinovanými riziky, programy podpory jsou téměř nedostupné. Posilováním resiliencečních (protektivních a podpůrných) faktorů, lze pomoci dětem projít tímto obtížným životním obdobím s co nejmenšími negativními dopady na jejich budoucí život, včetně budování pozitivních vzorců fungování rodiny.

Projekt „Podpora resilience rodin odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody“ se skládá ze tří dílčích projektů, které posilují odolnost rodin. Prvním projektem je **Andělský strom** – vánoční dárky dětem odsouzených rodičů, který pomáhá s udržením a posílením rodinných vazeb mezi odsouzenými a jejich dětmi. Díky dobrovolnické podpoře je dítěti jménem odsouzeného rodiče společně s jeho vlastnoručně psaným vánočním dopisem zaslán vánoční dárek, čímž je dětem zprostředkována láska a zájem rodiče. V mnoha případech díky Andělskému stromu došlo i k znovunavázání kontaktu a návštěv rodiny ve věznicí. Pro odsouzené poskytuje projekt posílení vnímání rodičovských kompetencí. Veřejná prezentace projektu pomáhá také bořit předsudky společnosti k odsouzeným, jejich rodinám a dětem. Pečujícím osobám nabízí poradenství, praktickou i duchovní pomoc. Do projektu je zapojeno velké množství dárců, kteří zakupují konkrétní dárky anebo přispívají finančně. S každou rodinou jsme telefonicky ve spojení, abychom zjistili konkrétní potřebu dárku, kromě hraček posíláme oblečení, školní potřeby, knihy, apod. Mezi lety 2011 a 2018 bylo takto podpořeno více než 4 600 dětí a jejich rodin.

Návaznou aktivitou je **Andělský kemp** – letní pobytový tábor pro děti odsouzených. Rodiny, které jsou v těžké ekonomické situaci, mají možnost poslat své děti na kemp, který se liší

¹ Kontakt: Mezinárodní vězeňské společenství, z.s., Balbínova 550/10, 120 00 Praha 2, info@prisonfellowship.cz, www.prisonfellowship.cz

² Zdroj: ARDITTI, s. 140

³ Zdroj: DVOŘÁČKOVÁ, s. 16

od běžných táborů především počtem vedoucích (1 vedoucí na 2 děti) a jejich odborným proškolením. V týmu je přítomen psycholog, speciální pedagog, sociální pracovník i lékař. S dětmi a jejich rodinami zůstává organizace v kontaktu i v průběhu roku, mapuje jejich rodinnou situaci a v případě potřeby intervnuje.

Den s dítětem je projekt intenzivního budování vazby dítěte/děti s odsouzeným rodičem s celodenním programem přímo ve věznici. Tento projekt cílí na rodiny zapojené v předchozích aktivitách, aby byla podpořena kontinuita motivujících vazeb mezi rodičem a dítětem.

Příběh z praxe:

Dívka, které bylo v den nástupu matky do výkonu trestu 8 let, nesla náhlé a nečekané odloučení velmi těžce. Ve škole i v obci, ve které žije, zřetelně cítila stigmatizaci a nálepku „dítě kriminálnice“. Otec postupně přerušil kontakty s matkou a dívka ztratila možnost osobních návštěv ve věznici. Postupně se u dívky projevil depresivní náladu, problémy s příjmem potravy a sebepoškozování. Ve škole zažívala šikany. S otcem nebylo možné tyto záležitosti řešit, odmítal je vidět. Po zapojení rodiny do projektu Andělský strom byla dívka vybrána na Andělský kemp, kde se se svými problémy svěřila. Po kempu jí i jejímu otci organizace nabídla možnost asistovaných návštěv ve věznici a dívka mohla obnovit svůj kontakt s matkou, což jí velmi prospělo. Dále organizace iniciovala setkání s otcem a odpovědnými orgány za účelem řešení šikany ve škole a následně asistovala v praktických záležitostech změny školy. S dívkou je organizace nadále v kontaktu a mapuje její další vývoj.

Zdroje:

DVOŘÁČKOVÁ, Žaneta. *Specifické potřeby intervence dětí rodičů ve výkonu trestu*. Brno, 2016. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Pedagogická fakulta. Katedra speciální pedagogiky. Vedoucí práce Věra VOJTOVÁ.

ARDITTI, Joyce. *Parental incarceration and the family: psychological and social effects of imprisonment on children, parents, and caregivers*. New York, New York University Press, 2012. ISBN978-0-8147-0513-1